

**Нургуулийн урдахи болбосоролой нютагай засагай бээ даан
эмхи зургаан Эрхиригэй хүүгэдэй сэсэрлиг “Горхон”**

**Ород хэлэтэй хүүгэдэй сэсэрлигтэ
буряд хэлэнэй багшанарай хэрэглэхэ
хэшээлнүүдэй конспектнүүд
(нургалтын онол аргын заалгабаринууд)**

Буряд хэлэнэй багша:

Ешижалсанова А.Б.

2022 он.

Содержани:

1. Тайлбари бэшэг
2. Хэшээлнүүдые үнгэргэхэ тухай
3. Хэшээлэй байгуулга
4. Хэшээлнүүдэй хубаарил
5. Хэшээлэй конспектнүүд
6. Литература

Буряад хэлэн республикын гүрэнэй хоёр хэлэнэй нэгэниинь болоно. Тиимэһээ буряад хэлэ хүүгэдэй сэсэрлигһээ эхилжэ, дунда ба дээдэ хургуулинуудта үргэнөөр үзэжэ эхилэнхэй. Харин багашуулые буряад хэлэндэ хургаха хэрэгтэ тон ехэ анхарал табигдана. Үхибүүд бага наһандаа яһала түргөөр юумэ ойлгожо, хадуужа, һанажа абаха аргатай. Хэлэниинь ульгам, нугархай, хүнэй хэлэһые тэрэ дороо һажаан үгүүлхэ, танигдаагүй юумэ һонирхохо, дуун ба хатарта ехэ дуратай байдаг. Тиимэһээ буряад хэлэ мэдэдэггүй багашуулые хэлэндэ хургаха, арадайнгаа ажабайдалтай, ёһо заншалтай танилсуулха гэжэ ажал ябуулагдажа эхилээ. Хүүгэдэй сэсэрлигүүдтэ тусхай бэлэдхэл хэгдэнэ.

Үхибүүд хургуулида ерэхэдээ, иимэ хэлэлгын шадабаритай болоһон байха:

- мэндэшэлхэ, баясхалан хүргэхэ, хүлисэл гуйха, зүбшөөхэ;
- арадайнгаа ажабайдал, аман зохёол, ёһо заншал, хургаалнуудые мэдэхэ, хүндэлхэ;
- хүнэй хэлэлгэ, хандалга ойлгохо;
- табигдаһан асуудалай удхыень ойлгожо, зүб харюу үгэхэ ба асуудал өөһэдөө табижа шадаха;
- аха зонтой, нүхэдтээ хөөрэлдэжэ шадаха;
- һанал бодолоо холбоотойгоор хэлэжэ шадаха.

Эдэ асуудалнууд ород хэлэтэй хүүгэдэй сэсэрлигтэ хэрэглэгдэхэ программа соо бээлүүлэгдэнэ. Программын бүхы зүйлнүүд темэнүүдтэ хубаагданхай. Темэ бүхэндэ хэды хэшээл зорюулагдаха гэжэ үгтөөтэй. Тиигэбэшье, багша өөрынгөө үзэмжөөр хубилалтануудые оруулха аргатай. Жэшэнь, нэгэ темээр үхибүүдэй олон юумэндэ һурангүй үлөө һаань, тэрэ темээрээ үшөө хэшээлнүүдые үнгэргэхэдэ болохо.

2. Хэшээлнүүдые үнгэргэхэ тухай

Буряад хэлэнэй хэшээлнүүд неделидэ 2 дахин үнгэргэгдэхэ ёһотой. Хуралсалай жэл соо 72 хэшээл үнгэргэгдэхөөр хараалагдана. Зунай һарануудта дабталгын, бэхижүүлгын ажал, наадануудые үнгэргэжэ байхаар.

Хэшээлнүүдые олон бэшэ (10-12) үхибүүдээр үнгэргэхэ, тиимэхэ бүлэг үхибүүдые хоёр бага бүлэгүүд болгожо хубаахада таарамжатай.

Бүлэгүүд болгожо хубаахадаа, үхибүүдэй хэлэнэйн хүгжэлтые, дүй дүршэлые хараадаа абаха хэрэгтэй. Зарим үхибүүд хэлэ мэдэхгүй, нүгөөдэн бага зэргэ ойлгохо, харин хэлэжэ шадахагүй байха. Бэшэниинь хэлэ мэдэхэ, хөөрэлдэжэ шадаха аргатай байха.

Зарим хэшээлнүүдээ эмхидхэхэдэ болоно. Жэшээн, буряад арадай наадануудтай, дуу хатартай, бэхижүүлгын хэшээл.

Хэшээлнүүдэй үргэлжэлгэнь дунда бүлэгэй үхибүүдтэ 15-20 минута, ахашуулай бүлэгэй - 20-25 минута, бэлэдхэлэй бүлэгэй – 25-30минута.

Нэгэ хэшээлдэ темэ сооһоонь ондо ондоо зорилгонуудые абажа бэлүүлхэ. Хэшээл бүхэндөө шэнэ үгэнүүдтэй танилсуулха, абяануудые үгүүлүүлжэ хургаха, мэдүүлэлнүүдые зохёожо хургаха, холбоо хэлэлгэ хүгжөөхэ, бэе бээдээ хандажа хургаха, шүлэгүүдые, жороо үгэнүүдые, онһон үгэнүүдые олоор хэлүүлхэ.

Дабталгада ехэ анхаралаа хандуулха хэрэгтэй. Гаран, үзэһэн юумэнүүдэ саг үргэлжэ саашанхи хэшээлнүүдтэ дабтажа, хэрэглэжэ байха.

Хэшээлнүүдтэ хэрэглэгдэхэ шухала аргууд:

- Шэнэ үгэнүүдтэй танилсуулхадаа, заабол зураг, нааданхай, үйлэнүүдые харуулха, нэрлэхэ.
- Нааданай аргуудые үргэнөөр хэрэглэжэ, хэшээлээ наадан шэнгээр үнгэргэхэдэ болохо. Жэшээн, “Хүүхэлдэйдэ айлшалай!”, “Дэлгүүр”, “Эмнэлгын газар” гэхэ мэтэ.
- Үхибүүд ганса багшын асуудалда харюусаха бэшэ, харин бэе бээдээ асуудал табижа хургаха. Үхибүүдые бэе бээдээ хандажа, хоорондоонь хөөрэлдэжэ хургаха. Сэсэрлигэй буряадар хөөрэлдэдэг ажалшадые, үхибүүдэй түрэлхидые урижа, хөөрэлдөөнөө жэшээнүүдые харуулжа болохо. Юундэб гэхэдэ, үхибүүд ганса багшынгаа хэлэлгэдэ дадажа, ондоо хүнэй юумэ нурахада, харюусажа шадахагүй байжа болохо

- Үхибүүдэй хүгжэлтэдэ мүнөө үргэнөөр хэрэглэгдэжэ байһан шэнэ һонин методическэ арга боломжонуудыг тус ажалдаа тааруулжа хэрэглэхэдэ һайн.

3. Хэшээлэй байгуулга

Хэшээлнүүдыг нэгэ янзаар бэшэ, харин темынгээ удхаһаа, шэнэ хуушанһаа, хэрэгсэлнүүдһээ дулдыдажа, олон янзаар үнгэргэхэдэ болоно. Жэшэнь, шэнэ материал үзэлгэ ба үзэһэнөө дабталгын хэшээл иимэ байгуулгатай байжа болохо:

Хэшээлэй сэдэб: “Хубсаһан”

Бүлэг: дунда

Зорилго: дэгэл, малгай, гутал, дулаан, бээлэй, үмдэн гэжэ үгэнүүдтэй үхибүүдыг танилсуулха, хэлүүлжэ һургаха; эдэ үгэнүүдтэй мэдүүлэлнүүдыг зохёолгохо.

Улаан, ногоон, хүхэ гэжэ мэдэхэ үгэнүүдыг хэлэлгэ соо хэрэглүүлхэ.

Хэрэгсэлнүүд: хүүхэлдэй, хүүхэлдэйн хубсаһан, “Хубсаһан” гэжэ темээр зурагууд

Хабсаралта: “Һалан Һама” – “Амар мэндээ” УМК-гай 5-дахи ном

Түсэб:

1. абяануудаар хорилго: ай, эй, һ
2. шэнэ үгэнүүдтэй танилсалга;
3. мэдүүлэлнүүдыг зохёолго;
4. наадан “Хүүхэлдэй хубсалуулая”
5. бэе тамирай хорилго “Һама хубсална”
6. грамматикаар упражнени – үхибүүдэй үмдөөд байһан хубсаһа тэмдэглэхэ;
7. наадан – “Хубсаһанай дэлгүүр”

Бэхижүүлгын хэшээл – “Урсахан гэр”

Зорилго: амитад тухай үзэһнөө дабтаха, бэхижүүлхэ; хэлэлгын аянга һайжаруулха.

Хэрэгсэлнүүд: урсахан гэрэй дүрсэ, амитадай толгойн дүрсэнүүд

Түсэб:

1. амигад тухай таабаринуудыг таалсажа, рольнуудыг хубаалга;
2. багшын хүтэлбэри дотор рольнуудаар наадалга; амигад абари зан, гэгшхэдэл гүйдэлыг, абяаг нажаан гүйсэдхэлгэ.

4. Хэшээлнүүдэй хубаарил

Дунда наһатайшуулай бүлэг (4-5 үхибүүд)

№	Хэшээлнүүдэй сэдэб	наранууд	Хэды хэшээл үнгэргэгдэхэб
1.	Танилсая нүхэд!	Сентябрь	8
2.	Минии нааданхайнууд	Октябрь	8
3.	Минии бэе	Ноябрь	8
4.	Минии гэр бүлэ	Декабрь	8
5.	Эдээ хоол	Январь	8
6.	Сагаалган	Февраль	8
7.	Хубсаһан	Март	8
8.	Гэрэй ба зэрлиг амигад	Апрель	8
9.	Минии гэр	Май	8
	Бүхыдөө:		72 хэшээл

5. Хэшээлэй конспектүүд

Дунда наһатайшуулай бүлэг (4-5тай үхибүүд)

Сентябрь нара - «Танилсая, нүхэд!»

Хэшээлэй сэдэб: Танилсая, нүхэд! (1-дэхи хэшээл)

Зорилгонууд:

-үхибүүдыг мэндэшэлсэжэ, өөрынгөө нэрэ хэлэжэ шадаха болгохо.

-үхибүүдтэ бүлэг соогоо ямар дурим сахиха хэрэгтэйб гэжэ ойлгуулха.

-эбтэйгээр бэе бээдээ хандахыг хүмүүжүүлхэ.

Хэрэгсэлнүүд: ном соохи зурагууд, микрофон, буряад хубсаһатай хүүхэлдэйнүүд – хүбүүн басаган хоёр, зөөлэн нааданхайнууд

Тэмдэглэлнүүд:

Б: - Багша, Ү: - Үхибүүд

Хэшээлэй ябаса:

Эмхидхэлэй үе:

Б: -Сайн байна үхибүүд!

Ү: -Сайн байна!

Фонетическэ хорилго: үхибүү бултадаа дабтана

Ба-ба-баа, бай-бай-бай,

Баахар, баахар, баахаргаа,

Баабгай, баабгай, баабгалдай.

Хэлэнэй бэлэдхэл:

Б: -Энэ хүүхэлдэй хэн гэжэ нэрэтэйб? (Аяна гэжэ басаган хүүхэлдэй)

Хүүхэлдэй: -Ши хэн гэжэ нэрэтэйбши?

Ү: -Би Сарюна.

Дабталга: хүнэй бэеын хубинуудые харуулан хэлүүлнэбди – нюдэн, хасар, хамар, шэхэн, аман, шүдэн, гарнууд, хүлнүүд

Наадан “Зүб гү?”

Багша өөрынгөө нюур болон бэе дээрээ хубинуудые буруу харуулна. Үхибүүд зүб харуулха болоно.

Хэлэлгэ хүгжөөлгэ:

Б: -Энэ юун бэ?

Ү: -Энэ шандаган.

Б: -Энэ айлшан. Шандаган олон нааданхайнуудтай.Харагты! Шандаган, үнэгэн, баабгай, нохой, тахяа.

Б: - Ребята, из какой сказки эти животные?

“Үнэгэн ба шандаган” гэжэ онтохоноор хөөрөө үнгэргэхэ.

Амаралтын үе:

Б: -Үхибүүд, эсээгүүд? Дуу дуулае!

Ү: - Дуулая!

Б: -Энэ юун бэ? Ямар амитан тухай дуун бэ?

“Баабгалдай” гэжэ дуунай үгэнүүд доро ябадалыень дабтанабди. Үгэнүүдыень сээжэлдэнэбди.

Хэшээлэй дүн.

Б: -Энэ юун бэ?

Хэшээлэй сэдэб: Танилсая, нүхэд! (2-дохи хэшээл)

Зорилгонууд:

-үхибүүдые мэндэшэлсэжэ, өөрынгөө нэрэ хэлэжэ шадаха болгохо.

-үхибүүдтэ бүлэг соогоо ямар дурим сахиха хэрэгтэйб гэжэ ойлгуулха.

-эбтэйгээр бэе бээдээ хандахые хүмүүжүүлхэ.

Хэрэгсэлнүүд: ном соохи зурагууд, микрофон, буряад хубсаһатай хүүхэлдэйнүүд – хүбүүн басаган хоёр, зөөлэн нааданхайнууд

Хэшээлэй ябаса:

Эмхидхэлэй үе:

Б: -Сайн байна үхибүүд!

Ү: -Сайн байна!

Фонетическэ хорилго: үхибүүд бултадаа дабтана, үгүүлнэ

Ха-ха-хаа,

Һа-Һа-Һаа, һай-Һай-Һай,

Һайхан хүүхэлдэй,

Һайхан басаган, хүбүүн.

Хэлэнэй бэлэдхэл: үхибүүдые хургаараа заагаад, багша хэлэнэ:

Б: -Энэ басаган. Энэ хэбүүн.

Һүүлээрнь хүүхэлдэйнүүдые заагаад, хэлэнэ:

Б: -Энэ басаган хүүхэлдэй. Энэ хүбүүн хүүхэлдэй.

Б: -Энэ хүүхэлдэй хэн гэжэ нэрэтэйб?

Үхибүүд харюсана.

Б: -Ши хэн гэжэ нэрэтэйбши?

Ү: -Би Сарюна.

Дабталга: хүнэй бэеын хубинуудые хүүхэлдэй дээрэ харуулан хэлүүлнэбди – нюдэн, хасар, хамар, шэхэн, аман, шүдэн, гарнууд, хүлнүүд

Дабталга: нааданхайнуудые харуулаад, нэгэн тоо дабтанабди.

Хэлэлгэ хугжөөлгэ:

Б: -Энэ юун бэ?

Ү: -Энэ шандаган.

Б: -Шандаган олон нааданхайнуудтай. Харагты! Шандаган, үнэгэн, баабгай, нохой, тахяа.

Амаралтын үе:

Б: -Үхибүүд, эсээгүүд? Дуу дуулае!

Ү: - Дуулая!

Б: -Энэ юун бэ? Ямар амитан тухай дуун бэ?

“Баабгалдай” гэжэ дуунай үгэнүүд доро ябадалыень дабтанабди. Үгэнүүдыень сээжэлдэнэбди.

Хэшээлэй дүн:

Б: -Энэ юун бэ?

Хэшээлэй сэдэб: Танилсая, нүхэд! (3-дахи хэшээл)

Зорилгонууд:

-үхибүүдые мэндэшэлсэжэ, өөрынгөө нэрэ хэлэжэ шадаха болгохо.

-үхибүүдтэ бүлэг соогоо ямар дурим сахиха хэрэгтэйб гэжэ ойлгуулха.

-эбтэйгээр бэе бээдээ хандахые хүмүүжүүлхэ.

Хэрэгсэлнүүд: ном соохи зурагууд, микрофон, буряад хубсаһатай хүүхэлдэйнүүд – хүбүүн басаган хоёр, зөөлэн нааданхайнууд

Хэшээлэй ябаса:

Эмхидхэлэй үе:

Б: -Сайн байна үхибүүд!

Ү: -Сайн байна!

Фонетическэ хорилго:

Тоб-тоб-тоборооб, тоогүй оло дэбхэрээб!

Хэлэнэй бэлэдхэл:

Б: -Энэ хүүхэлдэй хэн гэжэ нэрэтэйб? (Түмэн гэжэ хүбүүн хүүхэлдэй)

Түмэн: -Ши хэн гэжэ нэрэтэйбши?

Ү: -Би Сарюна.

Дабталга: хүнэй бэеын хубинуудые харуулан хэлүүлнэбди – нюдэн, хасар, хамар, шэхэн, аман, шүдэн, гарнууд, хүлнүүд

Наадан “Зүб гү?”

Багша өөрынгөө нюур болон бэе дээрээ хубинуудые буруу харуулна. Үхибүүд зүб харуулха болоно.

Шэнэ мэдэсэ: Үхибүүд табан хургаяа тоолоно “Баарбадай”.

1.Хүмүүжүүлэгшэ хургандаа угалдаг нааданхай үмдэнхэй – миисгэй.

Б: -Энэ юун бэ?

Ү: -Миисгэй.

Б: -Миисгэй, миисгэй, мяу, мяу, мяха эдихэм гэнэ.

(альгаяа хургануудаараа набардажа харуулха, һүүлшын үгэ дээрэ үхибүүд гарнуудаа нюуха)

2. Корзино соо бүмбэгэнүүд:

Б: -Энэ юун бэ?

Ү: - Бүмбэгэ.

Б: -Эндэ хэды бүмбэгэб? Сколько мячей в корзине?

Ү: -Олон. Много.

Б: - Саша, абыш нэгэ бүмбэгэ. Сколько мячиков ты взял?

Ү: - Нэгэ бүмэгэ.

Б: - У тебя один мячик. (Раздать все мячи – “абыш бүмбэгэ”)

Б: - Сколько было мячиков в корзинке?

Ү: - Много мячиков. Олон бүмбэгэ.

Б: - Теперь у каждого один мячик. Нэгэ бүмбэгэ. Нэгэ хургаяа харуулагты!

Б: - Бүмбэгэнүүдээ суглуулая! Үгыш бүмбэгэ! (нэгэ үхибүүндэ суглуулхыень дурадхахада болоно)

3. Физминутка:

Үхибүүд багшын хоноһоо дабатана:

Бүм – бүм -бүмбэгэм,

Ниидыш дээшээ,

Буугыш доошоо!

Хэлэлгэ хүгжөөлгэ:

Б: - Энэ юун бэ?

Ү: -Шандаган.

Б: -Шандаган олон нааданхайнуудтай. Харагты: үнэгэн, баабгай, нохой, тахяа.

Үхибүүдээрээ нааданхайнуудаа тоолонобди:

Б: -Хэды миисгэйб?

Ү: -Нэгэ миисгэй....г.м.

Амаралтын үе: дуун “Орогты манайда”

Б: - Үхибүүд, эсээ ёһотойд! Амарая! Дуугаа дуулахамнай гү?

Ү: - Дуулая!

Хэшээлэй дүн

Б: -Үхибүүд, нэгэ хургаа харуулагты! Хэды бэ?

Ү: -Нэгэн.

Хэшээлэй сэдэб: Танилсая, нүхэд! (4хэшээл)

Зорилгонууд:

-үхибүүдые мэндэшэлсэжэ, өөрынгөө нэрэ хэлэжэ шадаха болгохо.

-үхибүүдтэ бүлэг соогоо ямар дурим сахиха хэрэгтэйб гэжэ ойлгуулха.

-эбтэйгээр бэе бээдээ хандахые хүмүүжүүлхэ.

Хэрэгсэлнүүд: ном соохи зурагууд, микрофон, буряд хубсаһатай хүүхэлдэйнүүд – хүбүүн басаган хоёр, зөөлэн нааданхайнууд

Хэшээлэй ябаса:

Эмхидхэлэй үе:

Б: -Сайн байна үхибүүд!

Ү: -Сайн байна!

Фонетическэ хорилго:

Ба-ба-баа, бай-бай-бай,

Баахар, баахар, баахаргаа,

Баабгай, баабгай, баабгалдай.

Хэлэнэй бэлэдхэл:

Б: -Энэ баабгай хэн гэжэ нэрэтэйб?

Б: - Он хочет вспомнить как вас всех зовут.

Баабгай: -Ши хэн гэжэ нэрэтэйбши?

Ү: -Би Сарюна.

Дабталга: баабгайн бэе дээрэ харуулан хэлүүлнэбди – нюдэн, хасар, хамар, шэхэн, аман, шүдэн, гэдэһэн, гарнууд, хүлнүүд.

Наадан “Зүб гү?”

Хүмүүжүүлэгшэ өөрынгөө нюур болон бэе дээрээ хубинуудые буруу харуулна. Үхибүүд зүб харуулха болоно.

Дабталга: нэгэн тоо дабтанабди

Хэлэлгэ хүгжөөлгэ:

-Энэ юун бэ?

-Энэ хүүхэлдэй.

- Энэ хүүхэлдэй хэн гэжэ нэрэтэйб?

-Энэ айлшан. Хүүхэлдэй олон нааданхайнуудтай. Харагты! Машина, бүмбэгэ, тэбхээнсэг – кубик, шандаган, нохой, бүмбэгэ.

Корзино соо нэгэхэды бүмбэгэнүүд. Багша асууна:

-Хэды бүмбэгэ бэ?

-Олон бүмбэгэ.

- Нэгэ бүмбэгэ корзино соо үлөөгөөд, баһа асууна:

-Хэды бүмбэгэ бэ?

-Нэгэ бүмбэгэ.

Наадан “Үгыш-абыш”

Амаралтын үе:

-Үхибүүд, эсээгүүд? Дуугаа дуулае!

“Тоб-тоб-тоборооб” гэжэ дуунай үгэнүүд доро ябадалыень дабтанабди. Үгэнүүдыень сээжэлдэнэбди.

Хэшээлэй дүн:

-Энэ юун бэ?

Хэшээлэй сэдэб: Танилсая, нүхэд! (5 хэшээл)

Зорилгонууд:

-үхибүүдые мэндэшэлсэжэ, өөрынгөө нэрэ хэлэжэ шадаха болгохо.

-үхибүүдтэ бүлэг соогоо ямар дурим сахиха хэрэгтэйб гэжэ ойлгуулха.

-эбтэйгээр бэе бээдээ хандахые хүмүүжүүлхэ.

Хэрэгсэлнүүд: ном соохи зурагууд, микрофон, буряад хубсаһатай хүүхэлдэйнүүд – хүбүүн басаган хоёр, зөөлэн нааданхайнууд

Хэшээлэй ябаса:

Эмхидхэлэй үе:

Б: -Сайн байна үхибүүд!

Ү: -Сайн байна!

Фонетическэ хорилго:

Ба-ба-баа, бай-бай-бай,

Баахар, баахар, баахаргаа,

Баабгай, баабгай, баабгалдай.

Хэлэнэй бэлэдхэл:

Б: -Энэ баабгай хэн гэжэ нэрэтэйб? Как можно его назвать?

Б: - Он хочет познакомиться с вами.

Баабгай: -Ши хэн гэжэ нэрэтэйбши?

Ү: -Би Сарюна.

Баабгай үхибүүдээр танилсана.

Дабталга: баабгайн бэе дээрэ харуулан хэлүүлнэбди – нюдэн, хасар, хамар, шэхэн, аман, шүдэн, гэдэһэн, гарнууд, хүлнүүд.

Наадан “Зүб гү?”

Хүмүүжүүлэгшэ өөрынгөө нюур болон бэе дээрээ хубинуудые буруу харуулна. Үхибүүд зүб харуулха болоно.

Дабталга: нэгэн тоо дабтанабди

Хэлэлгэ хугжөөлгэ:

-Энэ юун бэ?

-Энэ хүүхэлдэй.

-Энэ айлшан. Хүүхэлдэй олон нааданхайнуудтай. Харагты! Машина, бүмбэгэ, тэбхээнсэг – кубик, шандаган, нохой.

Корзино соо олон адли тэбхэнсэгүүд. Хүмүүжүүлэгшэ асууна:

-Хэды тэбхэнсэг бэ?

-Олон тэбхээнсэг.- Нэгэ тэбхээнсэг корзино соо үлөөгөөд, баһа асууна:

-Хэды тэбхээнсэг бэ?

-Нэгэ тэбхээнсэг.

Наадан “Үгыш-абыш”

Амаралтын үе:

-Үхибүүд, эсээгүүд? Дуу дуулае!

-Энэ юун бэ? Ямар амитан тухай дуун бэ?

“Баабгалдай” гэжэ дуунай үгэнүүд доро ябадалыень дабтанабди. Үгэнүүдыень сээжэлдэнэбди.

Хэшээлэй дүн:

-Энэ юун бэ?

Хэшээлэй сэдэб: Танилсая, нүхэд! (6-дахи хэшээл)

Зорилгонууд:

-үхибүүдые мэндэшэлсэжэ, өөрынгөө нэрэ хэлэжэ шадаха болгохо.

-үхибүүдтэ бүлэг соогоо ямар дурим сахиха хэрэгтэйб гэжэ ойлгуулха.

-эбтэйгээр бэе бээдээ хандахые хүмүүжүүлхэ.

Хэрэгсэлнүүд: ном соохи зурагууд, микрофон, буряд хубсаһатай хүүхэлдэйнүүд – хүбүүн басаган хоёр, зөөлэн нааданхайнууд

Хэшээлэй ябаса:

Эмхидхэлэй үе:

Б: -Сайн байна үхибүүд!

Ү: -Сайн байна!

Фонетическэ хорилго:

Һа – һаа – һай, һайндаа, һайхандаа.

Һуу-һуугты, бодо-бодогты.

Хэлэнэй бэлэдхэл:

Б: -Энэ хүүхэлдэй хэн гэжэ нэрэтэйб?

Б: -Ши хэн гэжэ нэрэтэйбши?

Дабталга: хүнэй бэсын хубинуудые харуулан хэлүүлнэбди – нюдэн, хасар, хамар, шэхэн, аман, шүдэн, гарнууд, хүлнүүд

Наадан “Зүб гү?”

Хүмүүжүүлэгшэ өөрынгөө нюур болон бэе дээрээ хубинуудые буруу харуулна. Үхибүүд зүб харуулха болоно.

Дабталга: нэгэн тоо дабтанабди – нэгэ хүүхэлдэй, нэгэ бүмбэгэ, нэгэ бууза.

Хэлэлгэ хүгжөөлгэ:

-Энэ юун бэ?

-Энэ миисгэй.

-Энэ айлшан. Миисгэй олон нааданхайнуудтай. Харагты!

- Ребята, из какой сказки эти животные?

Онтохо уншаха “Муура багша”. Удхыень тайлбарилха.

Амаралтын үе:

-Үхибүүд, эсээгүүд? Дуу дуулае!

-Энэ юун бэ? Ямар амитан тухай дуун бэ?

“Баабгалдай” гэжэ дуунай үгэнүүд доро ябадалыень дабтанабди.

Үгэнүүдыень сээжэлдэнэбди.

Хэшээлэй дүн.

Литература:

1. Буряад үнэн – “Буряад хэлэнэй бэрхэтэй байдал” - статья, 16.05.2018 он.
2. Д.Д. Могоева, “Буряад хэлэн. Ород хэлэтэй хүүгэдэй сэсэрлигтэ хэрэглэхэ программа”, - Улаан-Үдэ, Бэлиг хэблэл, 1999 он.
3. «Барбаадай», пособие для воспитателей детских садов. Составители Ц.Д.Д.Дондокова, Ц.-Б.Бадмаев, Л.Д. Тапхаев – 2-е издание– Улан-Удэ, Бурятское книжное издательство, 1987.
4. Ц.Т.Тумурова, Толоной абдарһаа. Һолонго. (тоолуурнууд, жороо үгэнүүд, онһон үгэнүүд, шүлэгүүд, баснинууд, онтохонууд, домогууд) – Улаан -Үдэ, “Республиканская типография» ПАО, 2018.